

Häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin varautuminen

Valmiuslaki (1552/2011) sekä sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annettu laki (612/2021) velvoittavat hyvinvointialueita varautumaan normaaliolojen häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin sekä huolehtimaan suunnittelun yhteensovittamisesta eri toimijoiden, kuten kuntien ja yhteistyöalueensa muiden hyvinvointialueiden, kanssa. Hyvinvointialueiden tulee ylläpitää valmiuttaan säännöllisin harjoituksin ja muin tarpeellisin toimenpitein.

Yhteistyöalueen varautumista koskevat yleiset periaatteet kirjataan YTA-sopimukseen, joka on julkinen asiakirja. Varautumista koskevat yksityiskohdat ovat salassa pidettäviä julkisuuslain 24.1 § kohdan 8 nojalla, jonka vuoksi ne on kirjattu salassa pidettävään liitteeseen. Salassa pidettävän liitteen hyväksyy viranhaltijapäätöksenä kunkin hyvinvointialueen johtaja. Viranhaltijapäätös salassa pidettävästä liitteestä tulee tehdä viimeistään yhden kuukauden kuluessa aluevaltuuston YTA-sopimusta koskevasta päätöksestä.

Yhteistyöalueen johtaminen häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa

Sisä-Suomen yhteistyöalueen valmiuden säätely toteutuu valtakunnallisen suosituksen mukaan kolmiportaisena: perusvalmius, tehostettu valmius, täysvalmius. Perusvalmiuden sisällä on mahdollista käyttää tehostettua seurantaa. Yhteistyöalueen valmiuden säätelystä päättää yhteisen keskustelun ja arvioinnin pohjalta Pirkanmaan hyvinvointialueen johtaja tai hänen varahenkilönsä. Valmiuden säätelyn tasot ja toimenpiteet on kuvattu salassa pidettävässä liitteessä.

Sisä-Suomen yhteistyöalueelle on sovittu häiriötilannejohtamisen rakenteet ja toimintaperiaatteet. Vakavissa, keskitettyä koordinaatiota vaativissa häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 50 a §:n 3–6 kohdissa tarkoitettujen toimenpiteiden käynnistämisestä päättää lain kohdan 5

nojalla Pirkanmaan hyvinvointialueen johtaja. Näiden toimenpiteiden käynnistyminen ja niissä tapahtuvat olennaiset muutokset on viipymättä saatettava kaikkien yhteistyöalueen hyvinvointialueiden aluehallitusten, sosiaali- ja terveysministeriön sekä valvontaviranomaisen tietoon.

Salassa pidettävään liitteeseen on määritelty reunaehdot yhteistyöalueen sisäiselle tuelle sekä toiselle yhteistyöalueelle tai valtakunnallisesti annettavalle tuelle. Avustamisesta syntyvistä kustannusten laskutusperiaatteista sovitaan salassa pidettävässä liitteessä.

Sosiaali- ja terveydenhuollon valmiuskeskus

Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 51 §:n mukaisesti yhteistyöalueella toimii Sisä-Suomen sosiaali- ja terveydenhuollon valmiuskeskus, joka tuottaa yhteistyöalueensa kaikille kolmelle hyvinvointialueelle laissa määritellyt palvelut. Valmiussuunnittelun ohjaustehtävän ja tilannekuvan kokoamisen mahdollistamiseksi sosiaali- ja terveydenhuollon valmiuskeskuksella on tiedonsaantioikeus yhteistyöalueensa hyvinvointialueiden valmiussuunnittelua ja tilannekuvaa koskeviin välttämättömiin tietoihin. Luovutettavat tiedot eivät saa sisältää henkilötietoja.

Sisä-Suomen sosiaali- ja terveydenhuollon valmiuskeskus toimii pääsääntöisesti virka-aikana. Virka-ajan ulkopuolisen vasteen tuottaa Pirkanmaan hyvinvointialueen ensihoidon kenttäjohto, joka vastaa sote-valmiuskeskuksen viranomaisnumeroon tuleviin yhteydenottoihin ja käynnistää tarvittavat hälytykset. Sote-valmiuskeskuksen virka-ajan ulkopuolinen vaste perustuu työntekijöiden vapaaehtoiseen suostumukseen ylityöstä.

Sisä-Suomen sosiaali- ja terveydenhuollon valmiuskeskuksen toiminnasta aiheutuvat kustannukset jaetaan hyvinvointialueiden kesken sovitulla jakoperusteella.

Sisä-Suomen yhteistyöalueen sosiaali- ja terveydenhuollon valmius ja varautuminen -ryhmä

Sisä-Suomen yhteistyöalueella toimii valtioneuvoston asetuksen (309/2023) mukainen yhteistyöalueen sosiaali- ja terveydenhuollon valmiutta ja varautumista ohjaava ryhmä. Pirkanmaan hyvinvointialue vastaa ryhmän puheenjohtajuudesta ja koordinaatiosta.

Ryhmän tehtävänä on varmistaa valmiussuunnittelun ja varautumisen kansallisen ohjauksen jalkauttaminen yhteistyöalueen hyvinvointialueilla, jakaa hyviä käytäntöjä sekä toimia Sisä-Suomen sosiaali- ja terveydenhuollon valmiuskeskuksen toimintaa ohjaavana ryhmänä. Ryhmän hallinnonalat läpileikkaava jäsenistö varmistaa pelastustoimen ja sosiaali- ja terveydenhuollon varautumisen yhteensovittamisen.

Ryhmä toimii kiinteässä yhteistyössä sosiaali- ja terveydenhuollon alueellista valmiutta ja varautumista ohjaavien ja yhteensovittavien hyvinvointialuetasojen yhteistyöryhmien kanssa sekä huolehtii osaltaan yhteistyöstä keskeisten yhteistyötahojen, kuten puolustusvoimien, lupa- ja valvontaviraston ja kolmannen sektorin kanssa. Jatkossa ryhmä vastaa YTA-sopimuksen valmiutta ja varautumista koskevan salassa pidettävän liitteen päivitystyöstä.

Materiaalinen valmius

Sisä-Suomen yhteistyöalueen materiaallinen valmius toteutetaan kansallisten periaatteiden mukaisesti. Mikäli häiriötilanteissa on tarpeen keskittää yhteistyöalueen hyvinvointialueiden hankintoja, hankintayhteistyön käynnistämisestä vastaa Pirkanmaan hyvinvointialue. Hankintoja koskeva yhteistyö on muilta osin kuvattu tarkemmin yhteistyösopimuksen ao. kohdassa.

Valmiusharjoitukset

Hyvinvointialueiden välistä yhteistoimintaa ja johtamista häiriötilanteissa kehitetään yhteisissä valmiusharjoituksissa. Yhteistyöalueen sosiaali- ja terveydenhuollon valmius ja varautuminen -ryhmä tarkastelee harjoitustoiminnan riittävyyttä ja suunnitelmallista toteutusta.